

SYTUACJE KRYZYSOWE

I CO DALEJ?

EMOCJE I ZACHOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY W KRYZYSIE

Zachowania dzieci i młodzieży są zróżnicowane i zależą od wielu czynników. Duże znaczenie ma tu wiek dojrzewania. Zmiany we wszystkich płaszczyznach rozwoju dotyczą zarówno sfery biologicznej, psychologicznej i związane z nim zmiany. Początkowo na pierwszym planie znajdują się zmiany w rozwoju biologicznym, następnie zmiany dotyczące sposobu myślenia i przeżywania. Wszystkie te zmiany są ze sobą ściśle związane i stawiają młodego człowieka przed licznymi dylematami i trudnościami. Dziecko, które będąc w trudnej sytuacji kryzysowej pozbawione jest wsparcia może poszukiwać rozwiązań swoich problemów w innych, tzw. „ucieczkowych” rozwiązaniach, takich jak np. używki oraz zachowywać się ryzykownie.

DETERMINANT SYTUACJI KRYZYSOWYCH DZIECI I MŁODZIEŻY:

- przemoc wobec dziecka,
- dziecięca żałoba,
- samobójstwa, próby samobójcze,
- kryzysy sytuacyjne: rozwód, lub rozstanie rodziców,
- kryzys w rodzinie,
- odrzucenie przez grupę rówieśniczą,
- nadużycie seksualne.

U DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (OD 1 DO 5 LAT) MOGĄ POJAWIĆ SIĘ TAKIE OBJAWY JAK:

- ssanie kciuka,
- moczenie nocne,
- lęk przed ciemnością lub przed zwierzętami,
- tulenie się do rodziców,
- koszmary nocne,
- nietrzymanie moczu lub kału,
- trudności w mówieniu,
- brak apetytu lub nadmierny apetyt,
- lęk przed pozostawianiem w samotności, bezruch

U DZIECI, W OKRESIE LATENCJI I PREADOLESCENCJI (OD 5 LAT DO 11 LAT) MOŻE POJAWIĆ SIĘ:

- drażliwość,
- płaczliwość,
- tulenie się,
- agresywne zachowanie w szkole lub w domu,
- jawne rywalizowanie z młodszym rodzeństwem o uwagę rodziców,
- koszmary nocne, lęki nocne lub lęk przed ciemnością,
- niechęć do szkoły, zanik zainteresowania szkołą lub kłopoty z koncentracją na lekcjach, lęk przed doznaniem krzywdy,
- dezorientacja,
- lęk przed porzuceniem,
- ogólny niepokój.

U DZIECI W OKRESIE WCZESNEJ ADOLESCENCJI (OD 11 DO 14 LAT) MOGĄ WYSTĄPIĆ OBJAWY W POSTACI:

- zakłócenia snu,
- zaburzenia apetytu,
- buntownicze zachowania w domu,
- problemy w szkole (bójki, ustępowanie),
- spadek zainteresowania nauką,
- zabieganie o uwagę,
- problemy fizyczne (ból głowy, nieokreślone bóle i symptomy,
- problemy z trawieniem,
- objawy psychosomatyczne,
- utrata zainteresowania zajęciami rówieśników,
- lęk przed doznawaniem krzywdy osobistej,
- lęk przed utratą osób bliskich,
- gniew, zaprzeczanie, ogólny niepokój.

U MŁODZIEŻY, W OKRESIE ADOLESCENCJI OBAWY KRYZYSU MOGĄ PRZEDSTAWIAĆ SIĘ JAKO:

- objawy psychosomatyczne (wysypka, problemy z trawieniem,
- astma,
- bóle głowy, napięcie,
- zaburzenia apetytu i snu,
- hipochondria, zaburzenia menstruacyjne,
- pobudzenie lub spadek poziomu energii,
- apatia,
- spadek zainteresowania płcią przeciwną,
- zachowania nieodpowiedzialne i (lub) przestępcze,
- kłopoty z koncentracją, poczucie winy,
- lęk przed stratą,
- gniew na niesprawiedliwość losu, który przyniósł kryzys,
- tendencja do obwiniania innych za negatywne wydarzenia.

KRYZYS, KTÓRY NIE ZOSTAJE ZAŻEGNANY MOŻE MIEĆ DLA DZIECKA NIEBEZPIECZNE SKUTKI TAKIE, JAK:

- zaburzenia zachowania,
- uzależnienia,
- zaburzenia obrazu ciała i poczucia siebie,
- samookaleczenia,
- próby samobójcze,
- samobójstwa.

CO WPŁYWA NA PODEJMOWANIE PRZEZ DZIECI ZACHOWAŃ AUTODESTRUKCYJNYCH:

- *czynniki indywidualne:*
 - doświadczenie dużej straty,
 - doświadczenie poważnych niepowodzeń,
 - impulsywność,
 - agresywne zachowania,
 - niska samoocena,
 - trudności z komunikowaniem i wyrażeniem swoich stanów,
 - nadużywanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
 - ciężka choroba somatyczna,
 - trudne doświadczenia z przeszłości (depresja, samookaleczenia, wcześniejsze próby samobójcze).

- *czynniki rodzinne i społeczne:*

- kryzys w rodzinie,
- trudna sytuacja socjoekonomiczna,
- dysfunkcyjne środowisko,
- izolacja w klasie i osamotnienie,
- trudności szkolne,
- samobójstwa w otoczeniu.

- *brak oferty zajęć rozwijających zainteresowania uczniów:*

- nastawienie na osiągnięcia w nauce,
- tolerowanie lub niezauważanie kontaktów uczniów ze środkami psychoaktywnymi,
- negatywny klimat społeczny,

- *brak oferty pomocy psychologiczno-pedagogicznej*

- *brak oferty zajęć rozwijających zainteresowania uczniów.*

SYGNAŁY OSTRZEGAWCZE, KTÓRE WYSYŁAJĄ DZIECI I MŁODZIEŻ W KRYZYSIE, ZWŁASZCZA W OBREBIE ZACHOWAŃ SUICYDALNYCH (SYGNAŁY WYSOKIEGO RYZYKA):

- rozmawianie o samobójstwie lub jego planowaniu,
- nagłe ekscesy alkoholowe lub narkotykowe,
- komunikaty na temat beznadziejności życia, braku wyjścia, własnej bezwartościowości,
- wypowiedzi typu „Niedługo przestanę być dla Was problemem”,
- nagłe przejście ze stanu depresji do zadowolenia,
- rozdawanie ulubionych przedmiotów, sporządzanie testamentu.

JAK POSTĘPOWAĆ Z RODZICAMI DZIECI, KTÓRE SĄ W KRYZYSIE:

- zachęcić rodziców do rozmowy i nawiązania bliższego kontaktu z dzieckiem,
- poinformować, że w sytuacjach kiedy dziecko będzie zgłaszało chęć odebrania sobie życia, należy wezwać karetkę pogotowia,
- zachęcić rodziców do współpracy z psychologiem, psychiatrą, bądź innymi specjalistami,
- poinformuj o instytucjach, gdzie dziecko może uzyskać dla siebie pomoc w wyjątkowych sytuacjach umów taką konsultację, ale tylko za zgodą rodziców),
- poinformować rodzica, że może liczyć na Twoją pomoc i wsparcie, w podejmowanych działaniach, mających na celu zapewnienie dziecku bezpieczeństwa

JAK REAGOWAĆ:

- pytaj, bez wstydu, szoku, empatycznie,
- nazywaj rzeczy po imieniu,
- zachowaj spokój, nie panikuj,
- traktuj dziecko i to co mówi poważnie,
- nie odsyłaj go do innej osoby, nie przekładaj rozmowy na inny termin,
- nie zostawiaj dziecka samego nawet na chwilę,
- nie obiecuj absolutnej dyskrecji,
- zapewnij jak najlepsze warunki rozmowy,
- nie prowokuj dziecka poddając jego zamiary w wątpliwość,

-
- respektuj jego uczucia,
 - uważnie słuchaj,
 - nie próbuj poprawiać jego nastroju „na siłę”,
 - bądź empatyczny i cierpliwy, nie oceniaj
 - ujawnij własne odczucia wywołane rozmową,
 - nie próbuj dyskutować z dzieckiem,
 - wypowiadaj się w sposób bezpośredni i otwarty,
 - nie bój się ciszy,
 - przedstaw swoje zamiary, bądź uczciwy, nie obiecuj zbyt wiele,
 - Nie musisz być ekspertem od wszystkiego- SZUKAJ
POMOCY!!!

NASI SPRZYMIERZENICY:

- ✓ Ośrodki Interwencji Kryzysowej
- ✓ Poradnie psychologiczno- pedagogiczne
- ✓ Specjalistyczne Poradnie Rodzinne
- ✓ Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (116 111 poniedziałek- niedziela 12.00 - 20.00 bezpłatny, ogólnopolski i anonimowy)
- ✓ Dziecięcy telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka 0 800 12 12 12 poniedziałek- piątek 8.15 - 20.00 bezpłatny z tel. Stacjonarnych i Orange
- ✓ Telefon Informacyjno- Interwencyjny Rzecznika Praw Dziecka 22 696 55 50 poniedziałek- piątek 8.15 - 20.00

-
- ✓ Ośrodek Interwencji Kryzysowej ul. Dalibora 1, 01-439
Warszawa
 - ✓ Poradnia Telefoniczna dla Osób w Kryzysie 116 123 codziennie
14.00-22.00, bezpłatny
 - ✓ Fundacja Dzieci Niczyje ul. Mazowiecka 12/25 lub ul. Walecznych
59 00-048 Warszawa 03-926 Warszawa 22 826 88
62, 22 616 16 69
 - ✓ **Telefoniczna linia wsparcia psychologicznego dla
wszystkich członkiń i członków ZHP - Linia czynna jest
od poniedziałku do piątku w godzinach 15 – 21 pod
numerem 669 116 116**

BIBLIOGRAFIA

<https://mcps.com.pl/wp-content/uploads/2021/01/dzieci-i-mlodziez-w-kryzysie-prezentacja-multimedialna-poprawiona-1.pdf>

<https://ore.edu.pl/wp-content/uploads/2021/04/dziecko-w-sytuacji-kryzysowej.-wspierajaca-rola-pracownikow-oswiaty.pdf>

<https://www.glospedagogiczny.pl/artukul/zachowania-uczniawswiadczace-okryzysie-psychologicznym-poczym-rozpoznać-trudności-w-zależności-od-wieku-dziecka>

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

PHM. MAŁGORZATA CHMIELARZ

